

Till: Havs- och vattenmyndigheten

Epost: havochvatten@havochvatten.se

Havs- och vattenmyndighetens dnr. 1308-17

Remissvar angående revidering av Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter HVMFS 2013:19 om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten enligt förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön

Föreningen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige (SveMin) är nationell branschförening för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige. Antalet medlemsföretag uppgår till ett 40-tal. Medlemsverksamheterna förekommer i hela landet, varav gruvorna huvudsakligen är lokaliserade till norra Sverige och Bergslagen.

Inledning

SveMin tackar för möjligheten att lämna synpunkter på ovan nämnda betänkande. Efter medgivet anstånd till den 29 juni (via epost av Jonas Svensson, HaV) lämnar SveMin följande remissvar.

För gruv- och mineralindustrin är bestämmelser om vattenförvaltning och vattenmiljö av mycket stor betydelse. I verksamheterna används vatten i olika processer och det behöver dessutom ofta ledas bort både ytvatten och grundvatten från olika verksamhetsytor. Anläggande av verksamhetsområden och dammar för hantering av anrikningssand samt för reningsprocesser kan även medföra att grundvattennivåer påverkas och att hela eller delar av ytvattenförekomster behöver ledas om, fyllas ut eller tas bort.

Remissvarets disposition

Svemins remissvar består av följande delar:

- ◆ Sammanfattande kommentarer i detta dokument
- ◆ Underlag som Svemin hänvisar till utgörs av:
 - Sweco, Sammanställning av befintlig kunskap om sulfat i gruvrecipienter - juni 2018 ([Bilaga 1](#))
 - Sweco (Havs- och vattenmyndighetens förslag till ny bedömningsgrund för sulfat (SFÄ) ([Bilaga 2](#)))
 - Pelagia, Bedömning av konsekvenser från föreslagna förändringar av HVMFS 2013:19, avseende Fysikaliska och Kemiska parametrar ([Bilaga 3](#))

Svemin avstår från att sammanställa synpunkter i en Excelfil enligt HaV:s, eftersom de huvudsakliga synpunkterna är att föreslagna bedömningsgrunder avstyrks.

Sammanfattning

Konsekvenserna av de föreslagna ändringarna för gruvföretagen i Sverige kommer enligt Svemin att bli:

- ◆ Längre och mer omfattande tillståndsprövningar
- ◆ Påtaglig risk för avslag vid ansökan om tillstånd till ny eller fortsatt gruvverksamhet
- ◆ Påtagligt ökade kostnader för rening
- ◆ Kraftigt ökade avfallsmängder
- ◆ Eventuell påverkan på andra reningsprocesser
- ◆ Osäkra analysmetoder (pga. låga halter)
- ◆ Osäkert resultat (nytta) för relevanta akvatiska organismer

Svemin avstyrker därför de föreslagna begränsningsvärdena för sulfat, nitrat, silver och koppar i sediment.

Generella kommentarer

Remissförfarandet

SveMin är starkt kritisk till den korta remisstiden. Att motivera remisstiden med att Havs- och vattenmyndigheten (HaV) behöver kunna tillämpa de nya bedömningsgrunderna redan i höst är inte skäl nog för att frånta remissinstanserna möjligheten till en seriös genomgång av remissunderlaget. Förfarandet ger intryck av att HaV inte har intresse av synpunkter från de som berörs och att de föreslagna ändringarna i realiteten kan betraktas som antagna.

Vid genomgång av remissunderlaget kan konstateras att delar av förslaget är specifikt utformat för att träffa gruvverksamhet. Motiven till detta riktade föreskriftsarbete är oklara och vi konstaterar att den konsekvensutredning som HaV upprättat inte på ett korrekt sätt beskriver konsekvenserna av förslaget. Detta är en anmärkningsvärd brist. Om bedömningsgrunderna genomförs kommer de att innebära stora problem för gruvnäringen.

Som central myndighet för landets vattenförvaltning har HaV ansvar för att meddela föreskrifter som är väl avvägda och noggrant utredda, såväl ifråga om miljömässigt behov, kostnader och tekniska möjligheter att följa föreskrifterna som konsekvenserna för de som träffas av dem. Givet förslaget innehåll och dess konsekvenser för gruvnäringen anser SveMin att det inte motsvarar vad som ska kunna förväntas av en ansvarstagande myndighet.

Kommentarer till den sammanfattande beskrivningen (del 1 av remissunderlaget)

Nedan följer en sammanfattning av Svemins kommentarer (se även hänvisade bilagor):

Allmänna bestämmelser

SveMin anser att det är bra att Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2006:1 uppdateras och generellt är flera av de föreslagna ändringarna bra.

En reflektion angående förslaget till gruppering av vattenförekomster är att antalet utpekade vattenförekomster i Sverige, och hur de har avgränsats, generellt kan ifrågasättas (Sverige har drygt 23 000 vattenförekomster, vilket bland annat inkluderar nära 41 % av EU:s alla sjöar¹). Inte minst eftersom det uppenbarligen saknas data för att kunna göra tillförlitliga statusbedömningar för alla vattenförekomster. Som en

¹ Se WISE - Water Information System for Europe:

https://tableau.discomap.eea.europa.eu/t/Wateronline/views/WISE_SOW_SurfaceWater_Statistics/SWBNumberandSize?:embed=y&:showAppBanner=false&:showShareOptions=true&:display_count=no&:showVizHome=no

och

https://tableau.discomap.eea.europa.eu/t/Wateronline/views/WISE_SOW_SurfaceWater_Statistics/SWBbyCategory?:embed=y&:showAppBanner=false&:showShareOptions=true&:display_count=no&:showVizHome=no

kompletterande åtgärd till att gruppera vattenförekomster borde det inledas ett arbete för att slå samman vattenförekomster och därigenom totalt sett minska det stora antalet vattenförekomster i Sverige.

SveMin vill också påpeka att det är mycket viktigt att all provtagning som ligger till grund för normer och klassificering görs i provpunkter som är representativa för vattenförekomsten som helhet för att undvika felaktiga normer eller felaktig klassificering, som i sin tur leder till felaktiga bedömningar av åtgärdsbehovet och villkorskrivning. Vår erfarenhet är att vattenmyndigheter och länsstyrelser ibland använder provtagningspunkter från gruvors egenkontrollprogram i syfte att representera provtagning av hela vattenförekomster. Detta kan leda till ett felaktigt resultat och här behövs förbättrade metoder. SveMin är i grunden positiv till att gruvors vattendata nyttjas men det är viktigt att detta görs på ett korrekt vis och det blir än viktigare i och med förslaget att gruppera vattenförekomster.

Klassificering; biologiska parametrar

Generellt bedöms de föreslagna förändringarna som godtagbara, se [Bilaga 3](#). Det ska samtidigt framhållas att de föreslagna ändringarna kan försvåra möjligheterna att göra jämförelser med tidigare resultat, i vart fall inte utan märkbart merarbete. Detta behöver tas i beaktande.

Ändringar i föreskrifterna (bilaga 1 och 5 i remissens Bilaga 1) gällande bedömningsgrunder för SFÄ

De ändringar av bedömningsgrunderna för SFÄ som föreslås i remissens Bilaga 1 och som presenteras i remissens Bilaga 2 kommenteras av SveMin i nästa avsnitt, se nedan (Kommentarer till de föreslagna nya bedömningsgrunderna, remissbilaga 2).

Kommentarer till de föreslagna nya bedömningsgrunderna (remissbilaga 2)

Allmänt om bedömningsgrunderna för SFÄ

SveMin anser för det första att det inte är tydligt varför ett visst ämne väljs ut för fastställande av bedömningsgrunder; vilka underliggande kriterier ligger till grund för urvalet? De grundläggande kriterierna borde vara tydliga och alltid kunna stödjas av vetenskapliga argument som är tydligt kopplade till effekt och risk för de ämnen som väljs ut. Avsaknaden av transparens gör förslagen svårförståeliga.

För det andra är det inte rimligt att tillämpa samma säkerhetsfaktorer på ämnen som förekommer naturligt i vattenmiljön, såsom N-NO₃ och SO₄, som på ämnen som inte är naturligt förekommande i den aktuella miljön och som är väl kända som skadliga.

SveMin ifrågasätter starkt varför metodiken enligt CIS27 har använts för att ta fram bedömningsgrunder för sulfat och nitrat. Enligt Svemins bedömning är det inte i överensstämmelse med ramdirektivet för vatten (RDV), vilket utvecklas nedan.

CIS27 är framtaget inom EU-kommissionens strategi för implementering av ramvattendirektivet (2000/60/EU). Dokumentet är inte juridiskt bindande utan är avsedd

som vägledning för hur EQS-värden (EQS står för *Environmental Quality Standards*) kan härledas för prioriterade ämnen och för avrinningsområdesspecifika förorenande ämnen.

Enligt tabellerna 1.2.1 - 1.2.2 i bilaga V i RDV ska, för klassificering såsom god ekologisk status av sjöar och vattendrag (floder), normer för särskilda icke-syntetiska förorenande ämnen upprättas enligt det förfarande som anges i punkt 1.2.6 i bilaga V i RDV.

I punkt 1.2.6 i bilaga V i RDV anges ett specifikt förfarande som ska tillämpas för att ta fram miljö kvalitetsnormer för de ämnen som specificeras i punkterna 1-9 i bilaga VIII i RDV. Sulfat och nitrat ingår i bilaga VIII, men däremot inte i punkterna (1-9) som direktivet hänvisar till. De föreskrivna säkerhetsfaktorerna kan vara på sin plats när det gäller de ämnen som särskilt anges, men däremot inte för andra ämnen. Det finns därmed varken något krav eller ens en rekommendation i RDV att den angivna metoden ska användas vid fastställande av miljö kvalitetsnormer för andra ämnen än de som anges i punkterna 1-9 i bilaga VIII i RDV. Tvärtom, kan det enligt SveMin vara direkt olämpligt och resultera i normer som inte alls är avpassade för ämnet ifråga, med stora kostnader och utan motsvarande miljönytta som konsekvens.

SveMin utesluter inte att bedömningsgrunder förvisso skulle kunna fastställas för ämnen som sulfat och nitrat. Men metoden för detta, och de säkerhetsfaktorer som tillämpas, måste vara anpassade med beaktande av att sulfat och nitrat är naturliga ämnen som är mycket vanligt förekommande. Som utvecklas nedan (Bedömningsgrunder för sulfat respektive Bedömningsgrunder för nitrat) är de värden som HaV föreslår illa avpassade för sulfat och nitrat i de naturliga förhållanden där normerna är avsedda att tillämpas.

Innan det finns ett underlag som med relevant vetenskapligt stöd kan användas för klassificering och fastställande av normer för sulfat och nitrat krävs det betydligt mer studier. Detta stöds även av RDV, som redan för de ämnen som anges specifikt (punkt 1-9 i bilaga VIII i RDV) anger att den beräknade normen bör jämföras med eventuella belägg från fältstudier och att om avvikelser då framträder ska beräkningen ses över så att en mer exakt säkerhetsfaktor kan beräknas. Den beräknade normen ska också granskas av utomstående experter och bli föremål för samråd med allmänheten så att en mer exakt säkerhetsfaktor kan beräknas. Detta gäller kanske särskilt för gruvrecipienter, som har en vattenkemisk sammansättning som i flera fall skiljer sig från naturliga vatten till följd av hårdhet som motverkar toxiska effekter (vilket stöds av vetenskapliga belägg).

SveMin anser sammanfattningsvis att det förfarande genom vilket de föreslagna normerna för sulfat och nitrat har fastställts framstår som både olämpligt och att det saknas tydligt vetenskapligt stöd för de slutsatser som ligger till grund för begränsningsvärdena.

Förslaget kommer att få påtagliga konsekvenser för gruvindustrin (se nedan, Konsekvensutredning).

SveMin anser att det enda rimliga är att förslaget dras tillbaka för en ny genomgång och överväganden som är anpassade till ämnens förekomst i de recipienter som förslaget uppenbarligen riktar sig mot, det vill säga i anslutning till svenska gruvor.

SveMin och Svemins medlemsföretag arbetar redan med att utreda eventuella effekter och möjliga reningsåtgärder och samarbetar gärna med HaV för att exempelvis ta fram en metod för platsspecifika bedömningar.

Bedömningsgrunder för sulfat

SveMin avstyrker förslaget att införa bedömningsgrunder för sulfat.

SveMin har, vid framtagandet av detta remissvar, låtit Sweco göra en sammanställning av befintlig kunskap om utsläpp av sulfat från gruvindustrin och vilken eventuell negativ påverkan dessa utsläpp kan ha i mottagande recipienter. Sammanställningen biläggs remissvaret (Bilaga 1) och kompletteras dessutom av en utredning avseende förslaget om bedömningsgrunder för sulfat (Bilaga 2). Utöver dessa utredningar hänvisar SveMin till, och instämmer i, vad som framförs i LKAB:s remissvar. SveMin har också konsulterat Biolmpakt AB angående remissunderlaget och HaV:s förslag.

Av de utredningar och konsultationer som SveMin har låtit göra framgår att:

- Utsläppen av sulfat typiskt sett ger upphov till halter i recipienten som vida överskrider de normer som föreslås av HaV.
- Samtliga hittills utförda toxicitetstester visar på låg eller ingen skadlig påverkan på de organismer som testas. Testerna har utförts på recipient- och bräddvatten från gruvor och visar den sammantagna effekten av sulfat och andra ingående ämnen.
- Resultaten visar på mycket liten, eller ingen, negativ påverkan på biologin utom i något enstaka fall som bedöms vara orsakade av historisk påverkan från äldre verksamhet respektive andra orsaker än utsläppen från gruvverksamheten.
- Att den negativa påverkan som teoretiskt borde vara möjlig inte kan påvisas i gruvrecipienterna bedöms bero på (den speciella vattenkemi som råder i gruvrecipienter, där framförallt vattnets höga hårdhetsgrad motverkar den toxiska effekten. Detta samband stöds även av vetenskapliga studier.

Det pågår utredningar för att undersöka till vilken grad det går att rena utsläpp från gruvor från sulfat. Med de mycket stora vattenflöden som skulle behöva renas för vissa gruvområden hävdar SveMin att det inte är rimligt att ställa de krav som HaV föreslår. Orsaken är inte en ovilja att införa relevant rening, utan att kraven inte är miljömässigt motiverade i förhållande till kostnaderna och andra olägenheter som blir följden (se nedan, avsnitt Kommentarer till konsekvensutredning).

SveMin är också kritisk till att det föreslagna värdet till stor del tycks vara baserat på tester på akvatiska organismer som kanske inte är relevanta för gruvrecipienter. Det ska också tilläggas att sulfat inte ackumuleras i vattenlevande organismer och inte heller ackumuleras uppåt i näringskedjan. SveMin ifrågasätter därför att det finns belägg för ett miljömässigt behov som korresponderar mot det föreslagna värdet.

Skälet till att bedömningsgrunder för sulfat överhuvudtaget föreslås är, som vi uppfattar det, att ämnet misstänks ligga bakom möjliga effekter på akvatiska mossor i några recipienter. Som framgår av bilaga 1 till Svemins remissyttrande så finns inget

direkt vetenskapligt stöd för att så är fallet. Det behövs mer utredningar och relevanta analyser innan det går att fastställa en bedömningsgrund som är ändamålsenlig för gruvrecipienter.

Det nyss sagda förstärks av att de föreslagna värdena är anpassade för mjuka vatten och det föreslås att de inte ska tillåtas variera med hårdhet. Eftersom gruvrecipienter i de flesta fall har hårt vatten konstaterar Svemin att de föreslagna värdena varken är anpassade till eller representativa för de förhållanden som råder där. Det tycks således finnas stor osäkerhet i bedömningen av den teoretiska biologiska effekten.

Sammanfattningsvis anser Svemin att det inte finns tillräckligt stöd för att motivera de föreslagna bedömningsgrunderna för sulfat. Det är samtidigt uppenbart att ändringarna kommer att slå hårt mot svenska gruvor om de genomförs.

Som en konstruktiv väg framåt föreslår Svemin istället att gruvnäringen och HaV tillsammans genomför arbete för att studera och utvärdera vad som vore en lämplig bedömningsgrund för sulfat i de gruvrecipienter som berörs.

Bedömningsgrunder för silver

Svemin avstyrker förslaget att införa bedömningsgrunder för silver.

Förslaget är framtaget på alldeles för osäkert underlag, både med avseende på analysmetod, provhantering och statistiskt säkerställt underlag. Bland annat saknas det i stor utsträckning mätdata i recipientvatten i anslutning till både gruvor och kända mineraliseringar. Det är inte osannolikt att den naturliga bakgrundshalten för silver är förhöjd i vissa mineraliserade områden. Så länge detta är outrett är de föreslagna värdena alltför osäkra för att kunna tillämpas i föreskrifter. Det går heller inte att genomföra en adekvat konsekvensutredning om det är okänt hur den befintliga situationen i vattenförekomsterna är.

Som ytterligare en osäker parameter är det inte osannolikt att halten löst (joniserat) silver är mycket låg i naturliga vatten eftersom silver gärna binder till partiklar. Att i så fall föreslå ett gränsvärde för filtrerad halt av silver skulle inte vara relevant.

De bakomliggande toxikologiska undersökningarna tycks vara utförda på löst (joniserat) silver. För att kunna sätta ett relevant gränsvärde skulle behövas resultat från helt andra bakgrundsundersökningar på en rad organismer från olika trofiska nivåer.

HaV uttrycker i förslaget att tillkommande silver i analysserier är en rutinåtgärd. Detta påstående tillbakavisas av Svemin eftersom det idag inte finns någon tillgänglig analysstandard med så låg haltgräns som 0,01 µg/l.

Se bilaga 3 för mer utförliga kommentarer.

Slutligen, såvitt Svemin känner till utreds på EU-nivå om silver borde klassificeras som prioriterat ämne. Svemin ifrågasätter därför om det finns skäl att föregå det arbete som redan pågår och redan nu införa nationella bedömningsgrunder för silver som SFÄ.

Bedömningsgrunder för nitrat

SveMin avstyrker förslaget att införa bedömningsgrunder för nitrat.

Studier visar att det hos kräftdjur finns ett tydligt samband mellan sänkt giftighet av nitratkväve i vatten med hög kloridhalt. Studier på fisk tycks däremot visa det motsatta. Detta tyder på att frågan om kloridhalters betydelse för de eko-toxikologiska effekterna av nitratkväve är komplex och kräver ingående utredningar.

I vissa gruvrecipienter sker stora utsläpp av klorid. Detta skulle kunna minska de eventuella toxiska effekterna av nitrat-kväve till följd av kväveutsläpp. Detta samband skulle kunna vara förklaringen till varför det förekommer utpekat känslig bottenfauna trots att höga halter av nitratkväve har noterats (se [bilaga 3](#)).

I remissunderlaget har det inte visats, eller ens påståtts, att det finns generella problem med stora utsläpp av kväve från våra svenska gruvor. Än mindre har det visats att det förekommer påtagliga biologiska effekter till följd av kväveutsläpp från gruvor. Att införa generella bedömningsgrunder såsom föreslagits av HaV kommer att leda till stora kostnader för enskilda gruvföretag (och sannolikt andra verksamheter också), Samtidigt är det oklart (inte visat) vilken miljönytta som därav skulle uppnås.

De utredningar som SveMin stödjer sig på visar att det finns en risk att de eko-toxikologiska effekterna från nitratkvävet på flera organismgrupper har överskattats, liksom en risk för att den har underskattats för andra organismgrupper. På grund av osäkerheterna kring de biologiska förutsättningarna i dessa "kemiskt modifierade" vatten vore mer ändamålsenligt att ta fram platsspecifika gränsvärden som baseras på kemiska och biologiska undersökningar i den aktuella recipienten, istället för att använda en generell gräns så som föreslagits för SFÄ.

Se [bilaga 3](#) för mer utförliga kommentarer.

Sammanfattningsvis anser SveMin att för att eventuella gränsvärden för nitrat ska anses vara rättssäkra och miljömässigt motiverade måste de grundas på resultaten av kemiska och biologiska undersökningar i den aktuella recipienten.

Bedömningsgrunder för koppar i sediment

SveMin avstyrker förslaget att införa bedömningsgrunder för koppar i sediment.

Av remissunderlaget framgår att de studier som använts som underlag för val av nivåer vid bestämning av koppars toxicitet i sediment, inte har granskats kritiskt med avseende på tillförlitlighet och relevans (underlagsrapport från Stockholms universitet 2018, *Copper in sediment EQS data overview*, Sara Sahlin och Marlene Återstrand, ACES Report 28). Detta är en uppenbar brist. Det finns därmed risk för att de föreslagna gränsvärdena är grundade på ett underlag som inte är vetenskapligt rättvisande.

Remissunderlaget har granskats i samverkan med Biolmpakt AB. Slutsatsen är att det behövs både kemiska och biologiska analyser för att kunna bedöma koppars effekter på biota. I de biologiska analyserna krävs metoder som kan identifiera effekter kopplade till biotillgängligt koppar. Sammantaget bedömer SveMin att de analyser och fältundersökningar som har utförts inte är tillräckliga och att resultaten av dem är alltför osäkra för att kunna läggas till grund för förslaget.

SveMin hänvisar till, och stödjer, dessutom vad som framförs i remissvar av *Scandinavian Copper Development Association* (SCDA) och ifrågasätter om det finns ett tillräckligt vetenskapligt stöd för att koppar i sediment utgör en reell risk för sedimentlevande organismer i de miljöer som berörs.

Bedömningsgrunder för krom

HaV föreslår att bedömningsgrunderna för krom, som särskilt förorenande ämne, ändras så att de ska tillämpas på alla förekomstformer ("krom och kromföreningar"), till skillnad mot nuvarande bestämmelser som bara omfattar CrVI.

SveMin avstyrker förslaget.

Tillämpningsområdet bör fortsätta att vara avgränsat till de former av krom som har toxisk effekt. En ändamålsenlig ändring hade varit att förtydliga nuvarande bestämmelse med att den ska tillämpas på CrIII och CrVI.

Den nu föreslagna ändringen ointetgör tillämpning som är anpassad för att beakta biotillgänglighet, vilket är ett uppenbart steg tillbaka när det gäller ändamålsenlighet. Om bestämmelsen är otydligt formulerad behöver ordalydelsen ses över. Det saknas däremot miljömässiga skäl till att ändra innehållet i sak på grund av att nuvarande bestämmelse har misstolkats.

Som en jämförelse kan nämnas att LKAB nyligen har genomfört omfattande utredningar avseende uran, där resultaten visar att toxiciteten styrs av ämnets förekomstform. Detsamma gäller såvitt känt även för krom och det saknas därför tydliga skäl till att reglera andra förekomstformer än de toxiska.

Kommentarer till konsekvensutredningen

Syftet med de föreslagna ändringarna är, som det beskrivs av HaV i konsekvensutredningen, att åstadkomma väl motiverade och kostnadseffektiva åtgärder. Syftet anges också vara att ge bättre förutsättningar för att korrekt bedöma miljötillståndet och att öka rättssäkerheten i prövningar och tillsyn.

Förslagets syften är lovvärda och mycket viktiga. Därför är det också viktigt att ändringarna blir bra och att eventuella osäkerheter som åsidosätter, eller rentav hindrar, uppnåendet av syftena inte tillåts passera.

Ett självständigt syfte är enligt utredningen dessutom att genomföra de föreslagna ändringarna snabbt, så att de kan börja tillämpas av vattenmyndigheterna redan i höst. SveMin anser dock att det gör större skada än nytta att genomföra dem redan i höst eftersom det är mycket oklart om förslagen verkligen kommer att medföra miljöförbättringar som är rimliga och eftersträvarsvärda i förhållande till kostnaderna, olägenheterna och tveksamheterna som följer av dem. Det rimliga vore därför att vänta tills det finns ett vederhäftigt vetenskapligt underlag som utvisar vilka åtgärder som behöver vidtas.

HaV bedömer att ändringarna överlag inte kommer att ge några negativa effekter av betydelse för företagen ifråga om bland annat konkurrensförmåga och villkor i övrigt. SveMin noterar att gruvföretagen överhuvudtaget inte nämns i detta sammanhang, trots att förslagen kommer att ha mycket långtgående konsekvenser för en för landet

väsentligt näring. Den generella slutsatsen kanske stämmer för många verksamheter som bedrivs i Sverige, men för de gruvföretag som finns, eller försöker etablera sig, kommer förslagen att få oproportionerligt stora konsekvenser. **Konsekvensbedömningen är därför missvisande och förslagen därmed inte bedömda utifrån relevanta förutsättningar.**

I utredningen anges att företagen bara berörs indirekt. Detta kanske stämmer vid ett strikt formellt synsätt. Men i och med den s.k. *Weserdomen* har miljö kvalitetsnormerna alltmer kommit att få karaktär av begränsningsvärden i tillståndprocesser och därmed direkt påverkan för verksamheterna och möjligheterna att få tillstånd. **Detta borde ha beaktats i konsekvensutredningen.**

I den del av konsekvensutredningen som avser vilka företag som berörs nämns gruvföretagen och här anges att de föreslagna ändringarna kan leda till betydande kostnader för gruvföretag i Sverige. Det stämmer. **Kostnaderna för bland annat sulfatrening bedöms bli avsevärda. Dessutom orsakar den mycket omfattande avfallsmängder och förutsätter stor kemikalie- och energiförbrukning, samtidigt som det är högst tveksamt om sådan långtgående sulfatrening ens har någon positiv effekt på vattenbiologin i de vattenförekomster som berörs.**

Trots risk för betydande kostnadsökningar och andra osäkerheter gör HaV bedömningen att bedömningsgrunderna inte kommer att ha någon negativ inverkan på företagets konkurrenskraft. Till stöd för detta hänvisar HaV till Fraser Institute, som årligen rankar hur attraktiva olika länder anses vara för att investera i *prospektering* (vår kursivering; rankingen handlar i första hand alltså om prospektering, inte om gruvdrift), och konstaterar att Sverige de senaste åren har rankats högt på listan. **SveMin anser att hela detta resonemang saknar relevans och inte kan accepteras i en konsekvensanalys.** Om denna ranking överhuvudtaget skulle vara relevant för bedömningen så vore det om det skulle gå att se hur den faller ut efter genomförda förslag. Den senaste utvärderingen säger ingenting om utfallet av kommande ändringar som inte ens var föreslagna när rankingen gjordes. **HaV:s slutsats ifråga om förslagets påverkan på företagets konkurrenskraft och villkor i övrigt måste därför ifrågasättas såsom grundlös; en ren spekulering som saknar stöd i verkligheten.**

När det gäller sulfat konstaterar HaV att utsläppen från flera gruvor avviker från bedömningsgrunder för sulfat som fastställts i ett antal andra EU-länder. Samtidigt så framgår det att de värden som har fastställts i andra EU-länder inte utgår från ämnets toxicitet (HaV:s remissbilaga 2). **Att det skulle vara motiverat att införa bedömningsgrunder för sulfat med hänvisning till andra EU-länder ifrågasätts av SveMin.**

Ytterligare motiv som HaV anför som skäl för de föreslagna värdena är att alla företag som verkar i Sverige i så fall får lika och förutsägbara villkor, vilket uppges förbättra konkurrenssituationen. **SveMin anser för det första att utgångspunkten för bedömningsgrunderna måste vara det miljömässiga behovet, inte ha som självändamål att alla företag ska möta samma gränsvärden.** För det andra går det inte att bedöma konkurrenssituationen genom att jämföra förhållandena mellan svenska företag; det är förhållandena för de företag som de svenska företagen konkurrerar med som är det relevanta. **Eftersom de svenska gruvföretagen konkurrerar på en global råvarumarknad är HaV:s analys meningslös.**

Eftersom det i nuläget saknas svar på hur bedömningsgrunderna ska kunna klaras kan förslaget i praktiken betyda stopp både för planerade nya gruvverksamheter och för utveckling av befintliga. Samtidigt saknar motiven till de föreslagna bedömningsgrunderna ett robust vetenskapligt stöd. Vid en sammantagen bedömning av kostnads-nyttoeffekten väger de negativa konsekvenserna tydligt över. Det finns därför starka skäl till att avstå från att införa bedömningsgrunderna.

Stockholm den 29 juni 2018

SveMin, genom

Per Ahl, vd

Kerstin Brinnen, branschjurist